

ASOCIACE ČESKÝCH, MORAVSKÝCH A SLEZSKÝCH MUZEÍ A GALERIÍ

Z jednání orgánů AMG

Exekutiva

Exekutiva AMG se sešla 18. září 1992 v Národním technickém muzeu v Praze. V jejím úvodu informoval předseda AMG dr. Šebek o jednání, které proběhlo dne 21. srpna na MK ČR ve věci další existence muzeologického pracoviště Národního muzea v Praze. Za AMG se tohoto jednání zúčastnili dr. Šebek a dr. Vondrušková, dále ředitel Národního muzea v Praze dr. Siloukal a pracovník ministerstva kultury dr. Žalman. Muzeologické informační a studijní středisko Národního muzea bude zrušeno, počet jeho pracovníků redukován, ale některé jeho funkce budou zachovány a přeneseny na jiné útvary Národního muzea. Jde zejména o knihovnu včetně tvorby bibliografie, vydávání Muzejní a vlastivědné práce a vzdělávání (pomaturitní studium). V souvislosti s tím byla rovněž připomenuta a projednána myšlenka zřízení profesionálního pracoviště AMG. Jeho prvotní náplní by měla být analytická a evidenční činnost, tj. tvorba informačního systému muzejnictví. Exekutiva AMG bude hledat vhodné prostory a typy na personální obsazení. Mzdové náklady pro 2 pracovníky zajistí MK ČR.

Dr. Žalman z MK ČR seznámil přítomné se stavem zákona o muzejnictví. Zákon prošel druhým kolem připomínkového řízení. V listopadu by měl být předán k projednání vládě. Zástupci Asociace byli vyzváni, aby v případě souhlasu se zněním zákona jej písemnou formou podpořili. Dle názoru dr. Žalmana nastává nyní

situace, kdy je nutno zákon urychleně přijmout, neboť právní vakuum se ukazuje jako neúnosné.

Dr. Žalman dále informoval o existenci Nadace záchrany kulturních památek. V čele této nadace je dr. Klepek z MK ČR. O přidělení prostředků rozhodují odborné rady pro památky a výkup sbírkových předmětů. Exekutiva navrhne 5 osob z řad muzejníků, kteří by byli členy této rady.

V návaznosti na problematiku zákona o muzeích se exekutiva zabývala i jeho prováděcím předpisem. Po dohodě s exekutivou vypracuje jeho návrh dr. Žalman a předloží exekutivě k dopracování. Součástí prováděcího předpisu bude i síť státních muzeí a formy rozdělování prostředků ze státního rozpočtu mezi státní muzea.

Poté se exekutiva věnovala některým organizačním záležitostem, jako zavedení členských průkazů AMG, přípravou vnitřních předpisů sekretariátu, přijímáním nových členů a schválením nových kolegií.

Následující zasedání exekutivy proběhlo dne 9. 10. ve Východočeském muzeu v Pardubicích. Hlavním obsahem jeho jednání byla příprava Senátu AMG v Praze dne 14. 10. Bylo rozhodnuto, že informace o činnosti exekutivy bude členům senátu rozdána v písemné podobě před zahájením jednání. O plnění úkolů stanovených na rok 1992 bude referovat dr. Šebek. Informaci o stavu příprav zákona o muzejnictví podá dr. Žalman. V této souvislosti budou členové Senátu seznámeni s obsahem Etického kodexu ICOM, na nějž by se měl zmíněný zákon ve své preambuli odvolávat. S návrhem AMG ve věci financování muzeí seznámí

Senát dr. Vondrušková. Tento návrh bude prodiskutován v regionálních kolegiích a připomínky k němu budou do 15. 11. soustředovat předsedové komor, aby na jejich základě mohla exekutiva vypracovat své stanovisko pro ministerstvo kultury. Dále bude podána zpráva o přípravě profesionálního pracoviště AMG a projednány organizační záležitosti: ke schválení bude předloženo složení správního, revizního a legislativního kolegia pod vedením dr. Zahradníka, dr. ing. Křivského a dr. Šuleře, zásady přidělování průkazek AMG pracovníkům členských organizací, podána informace o rodící se oborové komisi výpočetní techniky a hospodaření AMG.

V další části jednání přijala exekutiva informaci dr. Vondruškové o pracovní schůzce konzervátorů a restaurátorů na MK ČR a projednala záležitost privatizace některých muzeí, které se objevily na vládou ČR schváleném seznamu podniků zřizovaných okresními úřady a obcemi a zařazených do druhé vlny privatizace. V této souvislosti exekutiva konstatovala, že došlo k nedorozumění ze strany obcí, které žádají podle zákona o majetku obcí o převod majetku ze státu na obce. Bylo rozhodnuto upozornit muzea uvedená ve zmíněném seznamu na tuto skutečnost s tím, aby u svého zřizovatele zjistila, zda se chystá jejich privatizaci realizovat. V každém případě je nutno ihned uvědomit odbor památkové péče, muzeí a galerií ministerstva kultury, protože bez souhlasného stanoviska ministerstva k privatizačnímu projektu nemůže být jejich organizace privatizována.

Moravskoslezská komora AMG

Zasedání moravskoslezské komory AMG se uskutečnilo dne 11. listopadu 1992 v Moravském zemském muzeu v Brně. Z pověření nepřítomného předsedy komory dr. Jiřího Pernese řídil jednání, kterého se účastnil předseda AMG dr. František Šebek, tajemník AMG dr. Pavel Ciprian.

V úvodu informoval dr. Šebek o současném stavu přípravy legislativních norem:

- Návrh zásad zákona o muzejnictví by měl být do konce roku předložen vládě. Zákon vymezuje pojem veřejné muzeum, jeho zákonné povinnosti a také výhody, zejména daňové úlevy a přístup ke státnímu rozpočtu.
- Zákon o výkupu starožitností, podle něhož by muzea měla mít předkupní právo při vývozu předmětů do ciziny, není v navrhovaném znění vyhovující. Předseda AMG při jednání s vedoucím legislativního odboru MK ČR poukázal na nedostatky této normy. Bylo přislíbeno provést úpravy textu, které by odstranily nejzávažnější nedostatky. Ostatní bude řešeno prováděcím předpisem, což je snazší, než tvořit zákon znovu.

Poté podali dr. Šebek a dr. Tlusták stručnou informaci o setkání zástupců AMG s I. náměstkem ministra kultury dr. Janem Kněžínkem. Exekutiva při něm zdůraznila především nutnost přijetí záko-

na o muzejnictví. Pokud dojde k přijetí zákona, který nebude realizovatelný bez dílčích částí (např. síť muzeí), je třeba již nyní pracovat na prováděcím předpisu, který by řešil tyto skutečnosti.

Hlavním bodem jednání komory byl model financování některých činností muzeí a galerií ze státního rozpočtu. Exekutiva připravila návrh tohoto materiálu, který obdrželi členové senátu, předsedové kolegií a členové moravskoslezské komory k připomínkám. Jádrem celého modelu by měla být povinnost zřizovatele zajišťovat existenční náklady na přežití muzea. Ostatní prostředky by plynuly z vlastních aktivit muzeí. Jde o nutnost vytvoření určitého mechanismu, který není možno již odkládat. Stane se součástí prováděcího předpisu zákona o muzejnictví, který bude tvořen společně s Radou státních galerií. Z diskuse vyplynulo, že je to jediná schůdná cesta. Stát musí mít alespoň na správu sbírek. Bylo by rovněž patrné, kolik prostředků stát na sbírky dává. V této souvislosti je třeba specifikovat minimum, kterým je myšleno zabezpečení provozu budov, náklady na ošetřování a uložení sbírek, tj. odborná správa sbírek a minimum na doplňování sbírek. Diskuse rovněž upozornila na to, že zákon o veřejně-právních institucích může výši minima ovlivnit. Paragrafované znění tohoto zákona není ale možné získat žádnou schůdnou cestou. Do projednávaného materiálu by se měla promítnout i ta skutečnost, že některá muzea obhospodařují památkové budovy a zajišťují jejich údržbu vlastními prostředky. Není zřejmé, jak se dále bude vyvíjet památková péče. Dle názoru některých diskutujících by i dokumentační a prezentační činnost měla patřit k základnímu minimu, protože bez prezentace sbírek ztrácí činnost muzea smysl.

Se zásadami předloženého modelu financování některých činností muzeí vyslovila moravskoslezská komora AMG svůj souhlas.

Ustavilo se oborové kolegium muzeí v přírodě

Ustavující zasedání oborového kolegia muzeí v přírodě se uskutečnilo dne 9. září 1992 v Muzeu Beskyd ve Frýdku-Místku. Hlavními body programu byly podmínky členství v kolegiu a náplň jeho činnosti. Řádnými členy kolegia jsou členské instituce AMG tvořené muzeem v přírodě, nebo takové muzeum spravující. Jsou jimi:

Muzeum města Ústí nad Labem (expozice v přírodě Zubrnice)

Muzeum Slánska, Slaný (expozice v přírodě Třebíz)

Polabské muzeum Poděbrady (expozice v přírodě Přerov nad Labem)

Regionální muzeum Kolín (expozice v přírodě Kouřim)

Valašské muzeum v přírodě Rožnov pod Radhoštěm.

V kolegiu je zastupují jejich ředitelé nebo pracovníci jimi pověřeni. Předsedou kolegia byl

zvolen PhDr. Jiří Langer, CSc., ředitel Valašského muzea v přírodě (756 61 Rožnov pod Radhoštěm, tel.: 0651/54331-5, fax: 0651/55212). Představitelé institucí spravující muzea v přírodě, které nejsou členy AMG (Muzeum vesnice jihovýchodní Moravy Strážnice, Soubor lidových staveb a řemesel Vysočina) se jednání kolegia mohou zúčastňovat jako poradci. Budou vyzváni, aby se stali řádnými členy AMG.

Hlavní náplní činnosti kolegia bude:

- výměna informací o činnosti a potřebách muzeí v přírodě ČR,
- provádění vyžádaných expertíz a doporučení, a to jak kompetentním zástupcům muzeí v přírodě, tak orgánům AMG,
- vzájemná pomoc při zprostředkování výměny informací o činnosti Svazu evropských muzeí v přírodě, o ročních výsledcích činnosti našich muzeí v přírodě, při výměně bibliografických anotací a recenzí dle možností formou rozmnoženého zpravodaje
- spolupráce s komisí pro lidové stavitelství NS při ČAV, s komisí pro lidovou architekturu SUPP, s muzei, která provozují jakékoliv expozice v přírodě a s komisí pro etnografii a muzea v přírodě SR
- vzájemná pomoc při zveřejňování koncepčních aspektů a činnosti muzeí v přírodě i při jejich propagaci.

Ve druhé polovině září roku 1993 hodlá kolegium připravit v Hlinsku seminář na téma vztahy obcí a muzeí v přírodě, jehož se zúčastní představitelé městského úřadu v Hlinsku a dle možností i právník. Dalšími aktuálními problémy, jimž chce kolegium věnovat pozornost, jsou otázky deskripce expozičních objektů a míra prezentace odborných informací v propagaci a aktivit muzeí v přírodě ve vztahu k míře komercializace. Kolegium se rovněž zabývalo problematikou muzea v přírodě Zubrnice. Po zvážení všech alternativ doporučuje kolegium jako jediné vhodné řešení vyčlenit objekty v Zubrnici včetně národopisných sbírek muzea ze současného Muzea města Ústí nad Labem a jejich podřízení Památkovému ústavu v Ústí nad Labem. Tím zůstane muzeum v Zubrnici včetně národopisných sbírek ústeckého muzea státním vlastnictvím a bude zabezpečeno financování jeho výstavby, provozu a údržby ze státních prostředků. Kolegium zároveň vyslovilo podmínku, aby v postavení tohoto muzea v síti správy hradů a zámků byla statutárně zajištěna všechna jeho specifika.

Kolegium brněnských muzeí se sešlo v Muzeu města Brna dne 21. října 1992

V úvodu jednání podali informace o aktuálních problémech svých muzeí ředitel Muzea města Brna doc. dr. D. Uhlíř, CSc. a ředitel Moravského zemského muzea dr. J. Pernes. Kolegium vyslovilo oběma při řešení těchto problémů svou podporu.

Dále se kolegium zabývalo otázkou úhrad za zapůjčování sbírkových předmětů jiným fyzickým či právnickým osobám. Na návrh doc. Uhlíře se

kolegium usneslo sjednotit sazby za tyto zápůjčky. Zápůjčky mezi muzei se budou i nadále dít bezúplatně.

Ředitel Okresního muzea Brno-venkov mgr. A. Reček navrhl vydání společného propagačního materiálu brněnských muzeí. Kolegium projednalo i další možnosti společné propagace prostřednictvím Kulturního a informačního centra města Brna, společnosti SNIP a rozhlasové stanice Rádio Hády.

V závěru diskutovali členové kolegia o problematice vydávání živnostenských povolení na činnosti muzeí, spadající pod živnostenský zákon.

Zasedání regionálního kolegia jihovýchodních Čech AMG.

Předseda kolegia dr. Dolák seznámil přítomné s výsledky zasedání senátu AMG 14. října 1992 (činnost exekutivy, jednání s československou muzeologickou společností, legislativa, nutnost osobních kontaktů, zejména s poslanci ČNR, situace na MK ČR a pod.). Poté členové kolegia projednali návrh financování muzeí ze státního rozpočtu a považují ho za vhodný. Do plánu AMG na rok 1993 považují členové kolegia za nutné zahrnout zřízení profesionálního pracoviště AMG, podíl AMG na tvorbě legislativy týkající se muzejnictví, neztrátový rozpočet AMG, výraznější popularizaci práce AMG a to nejen směrem k ministerstvu kultury ČR, ale i k širší veřejnosti.

V diskusi se hovořilo o rozpočtech muzeí v letošním roce, kdy jen muzeu v Pelhřimově je krácen a to nejvýše o 20 %. Vztahy se zřizovateli jsou vcelku na dobré úrovni a nevyžadují zásah asociace. Okresní muzeum Jindřichův Hradec a Městské muzeum Dačice mají příslib z MK ČR získat ještě letos příspěvek na vybudování ESZ a jeho další rozšíření. Muzea v Milevsku a Pelhřimově mají rovněž zájem na získání finančních prostředků na vybudování ESZ z prostředků uvolňovaných ministerstvem.

Regionální kolegium Šumavských muzeí konalo svou schůzi dne 10. 11. 1992 v Prachatickém muzeu v Prachaticích.

Kolegium bylo seznámeno s průběhem jednání Senátu AMG dne 14. 10. 1992 v Praze. Poté projednalo návrh modelu financování některých činností muzeí a galerií v ČR ze státního rozpočtu. Účastníci se shodli na nutnosti zakotvit v zákoně povinnost zřizovatele obecního muzea použít státní dotaci pro muzeum jen k tomu účelu, ke kterému byla muzeu přiznána.

Kolegium rovněž zvolilo mgr. Jelínka jako náhradníka svého zástupce v AMG.

Jednala etnografická komise

Ve dnech 9. - 1. září se v Muzeu Beskyd ve Frýdku-Místku konalo zasedání etnografické komise AMG. Účastníci jednání se zabývali současným stavem etnografické práce v regionech. Konatovali při tom, že jedním z určujících faktorů je kvalita obsazení míst odborných pracovníků

v muzeích. Protože chybí přehled o současném stavu, byla učiněna opatření k aktualizaci zastaralého adresáře, vydaného bývalým ÚMK v roce 1986. Dále byla posouzena aktivita regionálních sekcí. Středočeská sekce připravuje setkání na konec roku. Etnografové z moravských a slezských muzeí se nesešli jako regionální sekce, ale na společném jednání k přípravě národopisné výstavy v roce 1995. Půjde o reprezentativní výstavu lidového umění, která bude instalována nejdříve v Brně a posléze v Praze. Z dalších regionů informace chybí. Účastníci dále vyslovili názor, že rozvoj etnografické práce je možný i tam, kde etnografové stabilně nepracují a to s pomocí různých forem externí spolupráce, výměnou výstav apod. Za příklad posloužily zkušenosti muzea v Plzni, Berouně aj.

Poté si účastníci zasedání komise vyměnili zkušenosti s různými formami komerčně zaměřené činnosti, jako jsou soudní odhady, povolování vývozu, aktivizační akce s prodejem atd., se spoluprací s místními úřady aj.

Členové komise vyjádřili obavy z možného zneužívání některých ustanovení připravovaného zákona o muzejnictví, které se týkají vyřazování sbírkových předmětů z evidence. Měla by být maximálně zajištěna odborná kontrola, bránící nedostatečně zdůvodňovanému vyřazování.

Další část diskuse se zaměřila na organizační otázky. Vyplývalo z ní, že každoroční svolávání pléna etnografů pracujících v muzeích je nefunkční a nákladné. Navrhuje se svolávat plénum jednou za 3 roky mj. k volbě předsedy komise a každoročně svolávat užší, regionálně vymezená pléna. S předsedou by měl spolupracovat tajemník a malý pracovní výbor. Tyto zásady budou projednány s exekutivou AMG a především v plénu, které se bude konat na podzim roku 1993 v Hlinsku. Program pléna připraví dosud působící komise, která se sejde ve stávajícím složení na jaře 1993.

Členové komise se připojili k názoru oborového kolegia muzeí v přírodě na řešení situace muzea v přírodě v Zubrniciích a doporučují převedení etnografického pracoviště včetně sbírkového fondu z Ústí nad Labem do Zubrnici.

Pro účastníky zasedání etnografické komise i oborového kolegia muzeí v přírodě (probíhajícího souběžně) připravili pracovníci Muzea Beskyd na dopoledne 10. září exkurzi na výstavu 1. Beskydského trienále neprofesionálních řezbářů v Českém Těšíně, do památníku v Domaslavicích a dřevěného kostela v Sedlišti. Za dobrou organizaci a pohostinství jim patří poděkování.

Problematika muzejních restaurátorů, konzervátorů a preparátorů

Byla na programu dvoudenního semináře, který pořádala oborová komise AMG ve spolupráci se Severočeským muzeem v Liberci ve dnech

23. a 24. V. 1992. Na díky libereckému muzeu organizačně výborně připravené akci se podařilo zvládnout bohatý program. Stačí přehlédnout přednášená témata. K. Pírník: Konzultační servis firmy Conmat Praha a nabídka materiálů pro konzervaci sbírek, akad. mal. J. Hála: Restaurování střeleckých terčů z majetku Severočeského muzea v Liberci, akad. soch. J. P. Kučera: Průzkum malované výzdoby skříně barokních stojacích hodin z majetku SM v Liberci a restaurování deskového ostění z kláštera v Hejnicích, Dr. M. Prokop: Současná organizační struktura St. rest. ateliérů, možnosti metodické, konzultační a praktické pomoci StRA muzeím ČR, Ing. J. Odvárková: Péče o muzejní sbírky – testování podmínek expozičních a depozitárních prostorů, Ing. J. Harsová: Konzervace historických textilií, P. Mařík: Optická mikroskopie při průzkumu v památkové péči, Ing. Samohýlová: Problémy čištění a konzervace kovových vláken nebo výšivek na historických textiliích, Ing. P. Justa: Ochrana dřeva lignofixy. Ing. L. Sodomka: Lavice kostela sv. Voršily – problémy s nedodržením technologických postupů při povrchové úpravě. Záchrané zákroky na devirifikovaném skle, J. Mohr: Restaurování polychromovaného kovaného kříže z majetku SM v Liberci, O. Palata: Ukázka restaurování tapisérie z majetku SM (včetně prosvícení UV-lampou). Zařazeny byly také další ukázky z práce konzervátorské a restaurátorské dílny SM v Liberci, prohlídka depozitářů, jež mohou sloužit mnoha muzeím za následovníhodný příklad. Program provázela neformální výměna zkušeností a odborné debaty.

Hned v úvodu semináře a celým jeho průběhem se pochopitelně nesly i úvahy nad otázkami legislativy tohoto oboru. Tomu se věnovala ve svém úvodním vystoupení předsedkyně komise akad. mal. Z. Kuželová. V diskusi k této záležitosti vystoupil i na začátku semináře přítomný předseda AMG Dr. F. Šebek. Je snad na místě, abychom stručně zrekapitulovali tuto ožehavou problematiku.

Čtenáři Věstníku AMG jsou informováni o vyhocené situaci, jež nastala předložením návrhu zákona ČNR o zřízení restaurátorské komory výtvarných umění a o výkonu restaurátorské činnosti jejich členů a zároveň v důsledku zmatků plynoucích z nešťastných formulací v Živnostenském zákonu (viz podrobněji Věstník AMG č.3/92). Po řadě jednání s některými poslanci v ČNR, na MK ČR a jinde se podařilo dosáhnout, že předkladatelům návrhu zákona o restaurátorské komoře bylo doporučeno při dopracování návrhu zákona přihlídnout mj. k připomínkám AMG. Následně se uskutečnilo jednání na MK ČR dne 25. III. 1992, z něhož vyplynuly dva závazné závěry. Asociace restaurátorů připravila nový návrh zákona, v němž byly provedeny změny, akceptující podstatné výhrady AMG (některé formulační nuance přislíbili následně

zástupci Asociace restaurátorů upravit), až na jednu a to, aby existovala jedna společná komora, zahrnující restaurátory děl výtvarných a užitého umění spolu s ostatními restaurátory konzervátory a preparátory. Změnit takový postoj ovšem nebylo možné, protože do věci zasáhlo stanovisko zástupce sdružení restaurátorů uměleckých řemesel, který jménem této rovněž významné složky oboru, úvahy o nějaké společné komoře zásadně odmítl. V dané situaci nezbylo, než bedlivě sledovat formulaci návrhu zákona o komoře restaurátorů výtvarných umění tak, aby nepoškodily zájmy muzeí a podporovat požadavek novely Živnostenského zákona.

V této souvislosti si dovolím malou glosu. Po tomto jednání následovaly kampaňovité akce některých skupin muzejních konzervátorů, které v dané chvíli nebyly podle mého názoru konstruktivní. Proklamace o zradě představitelů AMG na zájmech muzejních konzervátorů apod., pramenily z neznalosti a hlubokého nepochopení stavu problematiky, jak se vytvořila. Pokud jde o postoj vedení AMG, to musí hájit zájmy muzeí a galerií jako institucí. ČNR nakonec v období do května 92 problematiku restaurování nestihla projednat. Po volbách a konstituování nové ČNR zůstává problematika stále otevřená. Zůstává tu jako horký brambor zcela nevyhovující formulace Živnostenského zákona. Cest, jak z této situace, je několik. Záleží na konstruktivnosti dalšího jednání.

Dne 16. IX. 1992 se na MK ČR sešel aktiv zástupců zainteresovaných stran, který měl o nastolené problematice diskutovat. Pozitivním výsledkem jednání je ustavení pracovní skupiny, v níž jsou zastoupeny všechny složky v oboru působící, které proklamovaly snahu nalézt společné řešení. Podaří-li se to, můžeme být rádi.

AMG celou problematiku bude nadále bedlivě sledovat a o konkrétních výsledcích této pracovní skupiny budeme širší muzejní veřejnost podrobněji informovat.

PhDr. František Šebek
předseda AMG

Muzejní seminář v Chrudimi

Sbírkový fond Okresního muzea v Chrudimi tvoří z velké části uměleckořemeslné sbírky. Práce s těmito sbírkami spočívá v jejich utřídování, doplňování, rozšiřování a presentaci. Tuto celou problematiku uměleckořemeslných sbírek se rozhodlo Okresní muzeum v Chrudimi řešit v rámci oslav 100. výročí vzniku muzea uspořádáním celonárodního semináře „Uměleckořemeslné sbírky v muzeích“. Seminář se konal ve dnech 16. a 17. září 1992 v přednáškovém sále budovy muzea v Chrudimi a zúčastnilo se ho kolem 50 odborníků z celé České republiky.

Seminář byl zahájen 16. září dopolední přednáškou ing. M. Burdychové z OM Chrudim o historii chrudimského muzea a návštěvou výstav

ve výstavních sálích muzea. Účastníci měli také jedinečnou možnost si prohlédnout mimořádně vystavený renesanční šperk – závěsek sv. Jiří včetně kopie. Odpoledne již bylo věnováno pracovním přednáškám a diskusi. Jako první přednesla přednášku o úloze a budoucnosti uměleckořemeslných sbírek PhDr. H. Koenigsmarková ředitelka Uměleckoprůmyslového muzea v Praze. Podala také obsáhlou informaci o mezinárodním muzejním salónu, který se konal v letošním roce v Paříži a o tzv. ekomuzeích v Evropě. Následující přednáška PhDr. V. Pituchy, profesora chrudimského gymnasia, vycházela z výročních zpráv Odborné školy pro zpracování dřeva v Chrudimi a byla zaměřena na různé obory činnosti této školy. Závěr odpoledního bloku přednášek patřil viceprezidentovi Asociace starožitníků ČSFR PhDr. M. Vlčkovi, který seznámil účastníky s činností asociace, s úkoly a plány týkajícími se i spolupráce asociace s muzei. Diskuse uzavírající odpolední program se převážně týkala existence a práce starožitníků i jejich asociace.

Ve večerních hodinách si účastníci semináře prohlédli historické jádro Chrudimi za doprovodu a výkladu pracovnice muzea J. Douckové. Procházku ukončili návštěvou výstavy děl akademického malíře Vladimíra Tesaře ve výstavní síni Divadla Karla Pippicha.

Druhý jednací den, 17. září, už patřil výhradně pracovním přednáškám. Zahájil jej PhDr. J. Mohr ze Severočeského muzea v Liberci přednáškou o odborných školách a muzeu v Liberci. Další přednášky patřily pracovnícím Uměleckoprůmyslového muzea v Praze. Šperk a akviziční činnost v UPM Praha byly tématem přednášky PhDr. V. Vokáčové. PhDr. Uchalová se ve své přednášce zabývala problematikou textilu ve sbírkách UPM Praha, jeho ošetřováním, ukládáním a vystavováním. PhDr. Karasová hovořila o nábytku ve sbírkách UPM Praha a PhDr. Brožková o akviziční činnosti ve sbírce skla UPM Praha. Zdánlivě nedůležitý materiál jakým je užitá grafika, považovaná za samozřejmou součást života, tvoří obsáhlou sbírku v UPM Praha, kterou spolu s knižními vazbami přiblížila ve své přednášce PhDr. Janáková. Poslední přednáška se tématem týkala vývozu a ochrany nábytku z přelomu 19. a 20. století. Situaci v Praze přiblížila T. Rubešová. Následující diskuse se převážně týkala ochrany a vývozu starožitností, hlavně nábytku z přelomu století.

Zde bych se chtěla chvíli zastavit. Firmy specializované na výkup a prodej starého nábytku provádějí jeho výkup za velice nízké ceny. Současná finanční situace některé převážně staré lidi nutí na nabídnuté finanční podmínky přistoupit. V první vlně se vyvážel do zahraničí převážně nábytek lidový. V současné době je již trh nasycen a začíná se projevovat zájem o nábytek z první čtvrtiny 20. století, měšťanský fládrovaný nebo dýhovaný.

Na závěr semináře bylo provedeno jeho zhodnocení včetně úkolů vyplývajících pro

nejbližší období. Lze konstatovat, že ke škodě věci se na přednáškách semináře nepodílela více venkovská muzea s mnohdy jedinečnými sbírkami. To bude úkolem příštího setkání pracovníků muzeí s uměleckořemeslnými sbírkami, jehož nutnost všichni účastníci semináře potvrdili.

Ing. Milena Burdychová
ředitelka OM Chrudim

Kurs dokumentace a zabezpečení sbírek v Kanadě

Studijní pobyt v Kanadě pro tři účastníky z ČR a tři ze SR navrhla a hradila kanadská odbočka bezpečnostní agentury Pinkerton. Technicky bylo školení zabezpečeno kanadskou vládní organizací CHIN (Canadian Heritage Information Network) v jejím sídle v Ottawě a to pouze pro šest účastníků z ČSFR. Přiměřeně byly zastoupeny teoretické přednášky a diskuse, praktické ukázky cvičení s výpočetní technikou i exkurze do zákulisí různých institucí, zejména muzeí a galerií.

Pořadatelé byli velmi laskaví a vstřícní a tak jsme mimo oficiální program absolvovali mnoho různých výletů a setkání, která výrazně přispěla k dotvoření obrazu nejen o Kanadě a problémech jejích muzeí, ale i k ujasnění našich domácích problémů a vzájemnému poznání členů skupiny. Zvláštní dík za to patří našim hosteskám, paní Janě Kociánové z Pinkerton, paní Claire Foreman a slečně Erin Cosgrove z CHIN.

Zúčastnili se: Dr. Jana Bahurinská (SNG Bratislava), Krasimír Damjanov (Novohradské muzeum Lučenec), Dr. Lubomír Jankovič (Slovenská národní knižnica – Matica Slovenská Martin), Ing. Pavel Jirásek a Ing. Boris Šraut (MK ČR Praha) a Z. Lenhart (MZM Brno).

Každý z nás přivezl množství nejrůznějších materiálů, včetně amatérského videozáznamu z exkurzí, máme mnoho kontaktních adres, každý sepsal cestovní zprávu z pohledu svého profesního zaměření. Všechny materiály jsou zájemcům u kteréhokoliv z účastníků k dispozici.

Shrnutí nejzajímavějších poznatků a doporučení:

Kanada má ve srovnání s námi výrazně chudší historii i kulturní bohatství, ale na jejich udržení vynakládá mnohonásobně více prostředků, má 2000 muzeí (proti 250 v ČSFR) s 10 000 zaměstnanci a roční návštěvností 25 milionů, přičemž počet obyvatel je 23 milionů.

Státní, provinční a lokální muzea a galerie patří pod ministerstvo komunikací, jehož součástí je i CHIN se 40 zaměstnanci a CCI (Canadian Conservation Institution) se 180 zaměstnanci. Přírodní a historické památky (Parks Canada) však přísluší pod ministerstvo životního prostředí.

CHIN obhospodaruje velký počítač CYBER s databázemi jednotlivých muzeí i společnými databázemi, celkem 12 milionů záznamů ze 150 nejvýznamnějších muzeí a galerií. Centrální databáze

sbírek funguje od roku 1972 a je dělena na humanitní (1,8 mil. předmětů) a přírodovědné obory (0,8 mil.).

Jedna ze společných databází CHIN je ROSA (Register of Stolen Artifacts), obsahuje záznamy Interpolu o ukradených předmětech. Na případech z ČSFR jsme však ověřili, že je dost neúplná. Úzké místo je zřejmě mezi federální policií v Praze a centrálou Interpolu v Lyonu, kde pracují jen s dodanými papírovými formuláři (bez počítače!) a faxem je posílají pobočkám. Na počítač se dostávají až na Interpolu v Ottawě.

Prostřednictvím modemů a telefonní sítě využívá data na velkém počítači CYBER na 400 organizací ze 22 zemí. Práce s databází je na dnešní poměry těžkopádná, software (BASIS, nádstavba PARIS) pochází z konce 70. let. PARIS byl vytvořen v USA pro leningradskou Ermitáž, ale v souvislosti s Afghanistanem z toho sešlo.

Pro kanadská nevýdělečná muzea jsou všechny služby CHIN zdarma, včetně telefonních linek, školení, poradenství. Poradenskou linku obsluhují čtyři pracovníci, vyřídí 50 dotazů za den. Archeologie má samostatný úřad na ministerstvu komunikací, vypisuje granty na zajímavé projekty, odpovídá za záchranné výzkumy.

Všude je vidět daleko větší systematičnost, důslednost, odpovědnost, plánovitost (psané směrnice, sbírkotvorné zásady, propracované zásady a slovníky pro dokumentaci).

Běžně se používají bezpečnostní systémy s magnetickými identifikačními kartami, aktivními i pasivními čidly (pohyb, zvuk, kouř, teplota, vlhkost, světlo) atd., ale největší důležitost má dobře vycvičený personál a promyšlené a hlavně striktně dodržované předpisy. Například ani vedoucí bezpečnostního systému ani ředitel muzea nemají žádným způsobem přístup do depozitářů bez doprovodu příslušného kurátora.

Někde se uplatňuje systém dvou klíčů od depozitářů. První zámek otevírá ochranka, druhý kurátor. Jeden se do sbírek bez druhého nedostane.

Měštští hasiči jsou několikrát ročně v galerii (i v depozitářích a dílnách) aby získali představu a vztah.

Bezpečnostní linky vždy jištěny, při přestřizení alarm. Napájení počítačů (alespoň v důležitějších sítích) je jištěno přes baterii a náhradní zdroj.

Naprosto běžné je používání počítačů alespoň s textovým editorem, propojení přes modem a telefonní síť, používání E-mail (elektronická pošta, co napíše na svém počítači přímo posílám po drátě jednomu nebo několika adresátům na jejich počítač, pravda, musí ho mít zapnutý).

Všude se plytvá papírem a kopírkami, dvouhodinová exkurze či přednáška je vždy doplněna centimetrovou složkou dokumentů.

Vstupné do muzeí se pohybuje od dvou do osmi dolarů, každý čtvrtek je vstup zdarma alespoň poslední tři hodiny, někde se neplatí nikdy.

Repliky předmětů se úmyslně dělají z materiálu jiné hustoty, věrná kopie železné sekery je tedy lehoučká...

Vzhledem k neukončenému vývoji technologií záznamu obrazu a finanční náročnosti potřebného vybavení se doporučuje vyčkat, snímat předměty při každé manipulaci s nimi na běžné 35mm diapozitivy, případně na běžnou videokazetu a převod na vhodná počítačově zpracovatelná média (analogový videodisk, digitální magnetický disk, kompaktní disk) vhodnými prostředky a do vhodného formátu provést až v okamžiku potřeby.

Pro snížení nároků na paměť je žádoucí rozlišovat tři úrovně kvality počítačových obrázků, rozpoznávací (20–100K/obr), expoziční či studijní (1M) a publikační (5M). Podobně zvuk podle kvality zabere 40–150/sec, tedy třímínutová písnička dobře 20M.

V Kanadě lze nalézt mnoho partnerů ochotných podporovat zajímavé projekty v Československu, je ovšem třeba takové projekty navrhnout a vládní cestou (ministerstva kultury a zahraničních věcí) dohodnout jejich realizaci.

Zdeněk Lenhart
Moravské zemské muzeum Brno

Nová právní úprava výpůjček

Jak jste pravděpodobně již zjistili, byl zrušen hospodářský zákoník a tím zanikl právní podklad pro „Hospodářskou smlouvu (o bezplatném dočasném užívání)“ – tedy pro tzv. reverz. Při výpůjčkách je nyní třeba postupovat podle občanského zákoníku (č. 47/92 Sb.) a to podle § 659–662. Reverz by se nyní měl jmenovat „Smlouva o výpůjčce“, v ní ten, který předměty poskytuje „půjčitel“, a ten, který je dočasně přebírá „výpůjčitel“. Protože ustanovení citovaného zákona jsou poměrně stručná, je lépe opět vypsát alespoň základní podmínky uzavírání smlouvy.

PhDr. Tomáš Mikuláščík
OVM Vsetín

Na redakci Věstníku se obrátila Společnost pro Švýcarsku s žádostí o zveřejnění výzvy, kterou otiskujeme bez komentáře v plném znění.

Výzva všem členům Asociace českých a moravskoslezských muzeí!

Již přes dva roky se Technické muzeum v Brně marně domáhá splnění svého zákonného restitučního nároku na navrácení budovy tzv. Švýcarsny s polovinou areálu 1. státní technické rezervace „Stará hut“ v Josefově u Adamova na hranicích okresů Blansko a Brno-venkov. Nezákonným aktem přešla správa a užívání Švýcarsny na tehdejší Podnik služeb mládeže – správu účelových zařízení jihomoravského SSM, a poté

na jeho nástupníka – Spojené kluby mládeže v Praze, jakožto uživatele. Technické muzeum v Brně podniklo spolu se Společností pro Švýcarsku všechny potřebné kroky k navrácení včetně prokurátorského protestu a žádosti u Nejvyššího soudu s podnětem k řízení. Případem se zabývají tři ministerstva a řada dalších orgánů. Vše bez výsledku pro zákonného správce – Technické muzeum v Brně: Žádáme všechna muzea, aby podpořila navrácení odcizeného majetku do muzejních rukou. Nedopusťme rozkrádání kulturního majetku! Prosíme Vás, abyste svůj souhlas s touto výzvou adresovali na uvedenou kontaktní adresu: Společnost pro Švýcarsku, Orlí 20 601 86, Brno, PhDr. Jiří Jaroš, mluvčí Společnosti.

Konference k dějinám muzejnictví ve Vyškově

U příležitosti 100. výročí vzniku Muzea Vyškovska ve Vyškově, založeného stejně jako celá řada dalších muzeí v našich zemích v souvislosti s přípravou Národopisné výstavy československé, pořádají Moravské zemské muzeum a Muzeum Vyškovska ve Vyškově dne 20. května 1993 konferenci o dějinách muzejnictví v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Organizátoři konference vyzývají muzejní pracovníky k účasti s vlastním příspěvkem. Předběžné přihlášky zasílejte na adresu: PhDr. František Jordán, ředitel Muzea Vyškovska, nám. Čs. armády 2, 682 01 Vyškov.

Pomaturitní studium konzervace muzejních sbírek

Ve školním roce 1993/94 zahajuje Moravské zemské muzeum v Brně ve spolupráci se Střední školou uměleckých řemesel v Brně již druhý běh kvalifikačního pomaturitního studia konzervace muzejních sbírkových předmětů. Studium je koncipováno jako komplexní laboratorní zpracování sbírkových předmětů, které není omezeno jen na vlastní konzervační zásahy, nýbrž souborně zajišťuje výuku všech součástí péče o sbírkové předměty, včetně základní látkové analýzy, zjišťování fyzikálních a chemických vlastností, měření, tvorby kopií, modelů atd. Podmínkami pro přijetí do dvouletého dálkového studia s 2–3 denními konzultacemi v měsíci, je ukončené středoškolské vzdělání a úspěšné zvládnutí přijímací zkoušky. Studium je zakončeno maturitní zkouškou, jejíž součástí je obhajoba písemné práce v rozsahu 20–30 stran. Školné činí 3 000, – Kčs ročně.

Bližší informace a přihlášky získají zájemci na muzeologickém oddělení Moravského zemského muzea, Smetanova 14, 602 00 Brno, tel.:(05) 750 802 u paní Vykypělové.

Věstník Asociace českých a moravskoslezských muzeí a galerií 7/92. Pro AMG vydává Moravské zemské muzeum v Brně. Adresa redakce: Moravské zemské muzeum, Zelný trh 6, 659 37 Brno. Tel.: 05-750 802, 05-249 44, fax: 05-252 79. Náklad 700 výtisků.

Potřebujete zaujmout návštěvníky?
Chcete atraktivní formou sdělit souvislosti,
které by jinak zůstaly nepovšimnuty?
Provádíte školení či výuku?

Pestrý okruh námětů:
Historické, životopisné, dějiny umění,
současné umění, prezentace sbírkových
fondů, regionálních zajímavostí, a mnoho
jiných podle vašeho zaměření.

Společným jmenovatelem pro všechny obory
audiovizuální tvorby je tvůrčí sepětí pracov-
níků Fotoprogramu Brno a techniků a pro-
gramátorů CUE Ltd. Praha, které nám umož-
ňuje realizovat multimediální prezentace od
zábavného kvízu pro návštěvníky muzea až
po prestižní show na výstavě typu EXPO.
Od emotivního po edukativní pojetí tématu.

MULTIMEDIÁLNÍ PRESENTACE

CUE control system:

Stavebnicově řešený, interaktivní
řídící systém pro multimedia zajišťuje
bezproblémovou synchronizaci
všech přístrojů.
Dvouletá záruka. Snadná obsluha.

Vícenásobná kombinovaná projekce
diapozitivů, filmu či videa spolu s kva-
litním zvukem, originálním dramatur-
gickým, režijním a scénickým zpraco-
váním osloví každého návštěvníka va-
šeho muzea, galerie či výstavy.

- ☛ **Realizace projektu na klíč:**
Námět, dramaturgie, scénografie, vytvoření
programu, instalace techniky, zaškolení obsluhy,
záruka, servis.
- ☛ **Možnost pronájmu techniky.**
- ☛ **Katalogy zašleme na vyžádání zdarma.**

fotoprogram
dílna aplikované fotografie

Těsnohlídkova 11, 613 00 BRNO ☎ (05) 57 30 30

Příloha Čs. výboru ICOM

Předsednictvo Asociace českých a moravsko-slezských muzeí a galerií a redakce Věstníku laskavě nabídly Čs. výboru ICOM prostor pro aktuální zprávy. Rádi této možnosti využíváme, abychom kromě vlastních členů informovali co nejširší okruh kolegů. Úvodem přinášíme stručnou zprávu o tom, co je ICOM a jaké skýtá svým členům služby a výhody.

V další části přetiskujeme zprávu o průběhu a závěrech letošní XVI. generální konference ICOM.

Mezinárodní rada muzeí ICOM (International Council of Museums) je mezinárodní profesní nevládní organizace se statutem konzultanta UNESCO. Byla založena roku 1946 z iniciativy Chauncey J. Hamlina (USA) a Georgese Sallese (Francie). Od svého založení se rozrostla na téměř 10.000 členů, individuálních (muzejní pracovníci) nebo institucionálních (muzea a příbuzné instituce) v 110 zemích; má 89 národních výborů, 24 mezinárodních komisí a 9 přidružených organizací, zastupujících všechny druhy muzeí – vědy a techniky, umění, archeologie a historie, etnografie, přírodních věd atd., jakož i instituce podobného zaměření, např. zoologické zahrady, akvária, botanické zahrady. Členem ICOM se může stát každý odborný pracovník muzea, který sdílí program organizace, je ochoten se podřídit jejímu statutu a etickým zásadám a platí pravidelně stanovené roční příspěvky. Kromě příslušnosti k národnímu výboru má každý člen právo a možnost účastnit se jako člen s právem volebním práce jedné mezinárodní odborné komise, kterou si zvolí podle své specializace a zájmu; v další odborné komisi může pracovat, avšak nemá právo volit ani být volen.

Sekretariát ICOM sídlí v budově UNESCO v Paříži. Koordinuje činnost a programy národních výborů i mezinárodních komisí. Poskytuje technickou pomoc muzejním projektům a odborné výchově muzejníků v mnoha zemích.

Informační muzeologické středisko UNESCO – ICOM sídlí rovněž v Paříži a je nejrůznovějším pramenem informací ze všech oborů muzejnictví na světě. Shromažďuje informace o akcích, muzeologickou literaturu z celého světa a na požádání provádí rešerše a podává potřebné zprávy.

Cílem národních výborů ICOM a jejich regionálních sdružení je podporovat muzea a muzejní pracovníky při jejich vědecké práci, v péči o sbírky a jejich uchování, při prezentaci materiálu i při zvyšování vědecké kvalifikace muzejních pracovníků. Tyto cíle jsou naplňovány především koordinační činností, šířením informací o dění a stavu oboru v celosvětovém měřítku, sjednáváním spolupráce, poskytováním stipendií a zastu-

pováním zájmů oboru jak na mezinárodním poli, tak na domácí půdě.

Mezinárodní odborné komise jsou hlavním nástrojem pro podporu a rozvoj vědeckého výzkumu, pro výměnu informací, zkušeností, popřípadě i sbírek nebo výstav a také pro další vzdělávání pracovníků v příslušných specializacích. Působí v těchto oblastech: užité umění (ICAA); archeologie a historie (ICMAH); architektura a muzejní techniky (ICAMT); audiovizuální a nové technologie (AVICOM); konzervace; oděvy; dokumentace (CIDOC); vzdělávací a kulturně výchovná činnost (CECA); egyptologie (CIPEG); etnografie (ICME); výměna výstav (ICEE); výtvarné umění (ICFA); sklo; literární muzea (ICLM); management (INTERCOM); moderní umění (CIMAM); muzeologie (ICOFOM); hudební nástroje (CIMCIM); přírodní vědy; propagace, informace, práce s veřejností (MPR); regionální muzea (ICR); věda a technika (CIMUSET); bezpečnost muzeí (ICMS); vzdělávání muzejních pracovníků (ICTOP). V tomto smyslu působí rovněž 9 přidružených mezinárodních organizací: Zemědělská muzea (AIMA); Zbraně a dějiny vojenství (IAMAM); Sdružení evropských muzeí v přírodě; Mezinárodní konfederace muzeí architektury (ICAM); Mezinárodní sdružení námořních muzeí (ICMM); Mezinárodní hnutí za novou muzeologii (MINOM); Muzejní asociace karibské oblasti (MAC); Scénická umění (SIBMAS); Muzea dopravy (IATM).

ICOM spolupracuje s řadou mezinárodních organizací: UNESCO – jehož je nevládním profesionálním poradcem v muzejní oblasti, poskytuje služby a technickou pomoc členským státům UNESCO prostřednictvím vysílání odborníků, muzejních projektů, pořádáním setkání a přípravy publikací; ICCROM (Mezinárodní středisko pro výzkum, ochranu a obnovu kulturního bohatství) – mezivládní organizace pro uchování kulturního dědictví a vzdělávání odborníků v této oblasti; ICOMOS (Mezinárodní rada pro památky a významné lokality); OMMSA (Organizace afrických muzeí, památek a lokalit); další organizace vládní i nevládní, zabývající se uchováním kulturního a přírodního dědictví.

Nejvyššími orgány ICOM jsou poradní sbor, výkonná rada v čele s prezidentem a valné shromáždění. Poradní sbor tvoří předsedové národních výborů, mezinárodních komisí a přidružených organizací. Scházejí se nejméně jedenkrát ročně, aby zhodnotili činnost rady a sekretariátu za minulé období, projednali další

program, rozpočet a dali svá doporučení výkonné radě. V čele poradního sboru stojí volený předseda a místopředseda, přičemž předseda je ex officio členem výkonné rady. Výkonná rada je na návrh poradního sboru volena z členů ICOM každé tři roky při generální konferenci. Má pět členů, pokladníka, dva viceprezidenty a prezidenta, volebného přímou volbou. Každý národní výbor má při volbách ve valném shromáždění pět platných hlasů. Orgány a postupy národních výborů jsou zakotveny ve statutech, přičemž statut Čs. výboru je k dispozici v českém znění.

ICOM poskytuje svým členům tyto výhody:

- účast na všech konferencích a dalších akcích, které ICOM pořádá;
- vstup zdarma do muzeí v členských zemích po předložení legitimace s platnou známkou (legitimace individuálního člena je vystavena na jméno, každý institucionální člen má nárok na tři přenosné legitimace);
- právo žádat informace z Informačního a dokumentačního centra v Paříži;
- informační čtvrtletník ICOM - News zdarma (podle osobní volby buď v anglické, francouzské nebo španělské mutaci);
- časopis *Museum international* (institucionální členové zdarma, individuální členové s podstatnou slevou, opět ve zvoleném jazyce);
- některé národní výbory poskytují rovněž slevu na všechny muzejní publikace ve svém okruhu;
- účast na práci v mezinárodních komisích, přičemž v jedné jako člen s právem volebním. Přihlášky je třeba zasílat na sekretariát ICOM a předsedovi nebo tajemníkovi příslušné komise, jejichž jména a adresy jsou uvedeny na zadní obálce ICOM - News.

Generální konference ICOM '92

Québec, Kanada;

18. 9. 1992 - 26. 9. 1992

Letošní XVI. generální konference ICOM nesla ústřední téma „Překročí muzea své hranice?“ K tomuto tématu se soustředily referáty plenárních zasedání i mezinárodních odborných komisí. Konference se zúčastnilo asi 1 800 členů ICOM z celého světa. Oficiální zahájení proběhlo v sobotu 19. 9. za přítomnosti představitelů ICOM, UNESCO (generální ředitel Federico Mayor) a pořádající země (ministr zahraničí provincie Québec, starosta města Québec). Téhož dne byl slavnostně otevřen Salón ICOM 92, mezinárodní muzejní veletrh výstavní, zabezpečovací a konzervační techniky, spojený s prezentací některých muzeí a muzejních společností.

Úvodní plenární zasedání proběhlo 20. 9. a zaměřilo se na otázky vztahů muzeí a společnosti, kulturní diversity a životního prostředí.

Ve dnech 21. - 23. 9. paralelně probíhala výroční zasedání jednotlivých mezinárodních odborných komisí, rámcově zaměřená na ústřední téma, avšak řešící i užší odborné problémy. Nabízíme vám zběžný pohled alespoň na některá z nich:

Na programu muzeologické komise ICOFOM bylo i jednání o dopadu nedávných politických změn ve východní a střední Evropě na muzea a kulturu v těchto zemích. Úroveň jednotlivých vystoupení byla různorodá, od zajímavých a věcných (zástupce Estonska, které dosud nemá oficiálně ustanovený výbor ICOM, M. Marinescu z Rumunska, který zdůraznil naléhavou potřebu získávání zkušeností ze zahraničí a navazování mezinárodních kontaktů) až po obecné referáty, které bohužel měly podstatu problému (E. Taxner - Maďarsko, J. Piščulin - Ruská federace). T. Chruszczicki z Polska zaměřil svůj příspěvek poněkud konkrétněji na problémy zajištění ochrany, konzervace a dalšího rozšiřování sbírkových fondů. Konečné shrnutí a analýzu situace provedl dr. Vinoš Sofka. Je však škoda, že nezbyl čas na diskusi s případným vyjasněním sporných stanovisek. Situace v naší části Evropy již přestává poutat pozornost celého světa a neustálé zdůrazňování ekonomických potíží nepostihuje celou šíři našich problémů, které podle mého názoru spočívají také v neschopnosti přizpůsobit se měnícím se podmínkám, nedůsledné personální politice a nedostatku koncepční práce muzejních institucí. Tyto otázky si ovšem jednotlivé země musí řešit samy a je pochopitelné, že na mezinárodním fóru nemají takovou popularitu. Zdá se mi proto dost příznačné, že o následující zasedání, věnované hnutí „new museology“ byl mnohem větší zájem - zúčastnilo se ho asi 200 posluchačů, zatímco předchozího dne jen asi 50. Na úvod předseda komise Peter van Mensch připomněl okolnosti vzniku a vývoje tohoto hnutí. Základní myšlenky hnutí shrnul a představil René Rivard, jeden z hlavních představitelů nové muzeologie. V následující diskusi se rozebíraly jednotlivé aspekty hnutí, jejich přijímání a využívání při práci tradičnějších muzeí, stejně tak jako budoucnost hnutí a jeho další vliv na muzejní praxi ve světě.

Volby nového předsednictva a projednávání programu komise ICOFOM na budoucí období se uskuteční v příštím roce.

Komise pro etnografii ICME se věnovala tématům „Tradiční a současná muzeologická prezentace v Severní Americe“. Ruth Phillips (Carleton University, Ottawa) se zabývala vztahem mezi původními mimoevropskými kulturami v prezentaci západních muzeí. T. Nicks (Royal Ontario Museum) představil v historické interpretaci jednu z časných (1911) etnologických sbírek svého muzea, kterou shromáždil mohaucký lékař Oronhyatekha z ontarijské rezervace Six Nations. Referát M.P. Roubitaille (Musée de la Civi-

lisation, Québec) se v souvislosti s repatriací artefaktů věnoval otázkám spjatým s vytvářením inventářů původních indiánských seskupení po obou stranách kanadsko-americké hranice a hledal obdobné zkušenosti ve světě, které by se daly využít, ať už při zapůjčování předmětů nebo při trvalé repatriaci. J. King (Museum of Mankind, Londýn) připomněl historii umělých eskymáckých vesnic na veletrzích v USA; milióny lidí se tak sice mohly seznámit se severskými obyvateli, avšak za cenu utrpení a ohrožení celých inuitských skupin nemocemi. Gerald R. McMaster (Musée canadien des civilisations, Hull) představil výstavu Indigena, otevřenou v dubnu 1992. Výstava je výsledkem tříleté práce vyvolané přípravou oslav 500. výročí americko-evropských styků a klade veřejnosti otázku „Co je tu k slavení?“ Projekt výstavy poprvé spojil domorodé umělce, interprety a literáty a soustředil se nejen na pohled na kritické období z domorodé perspektivy, ale též na úlohu, kterou muzeum může hrát při vlastní prezentaci umělců a kulturních pracovníků, považovaných dlouho za „ty druhé“. Příspěvky druhého dne konference se nesly pod záhlavím „Muzea pro všechny“. Christina Krebs na příkladu provinčního muzea na středním Kalimantanu poukázala na fakt, že muzea jsou fenoménem západní kultury a jejich měřítka nelze v domácí společnosti uplatňovat. Mají-li mít jako instituce budoucnost, musí si najít vlastní roli ve společnosti. Martine Jaoul (Musée national des arts et traditions populaires, Paříž) se zamýšlela nad možnostmi národopisného muzea v rozvinuté západní průmyslové zemi. Koncentruje se zpravidla na minulá období a nereflektuje různorodost současné kultury – městský a předměstský vývoj, módní jevy, průmyslové dědictví, podnikatelskou kulturu, apod. už proto, že materiálu je příliš mnoho a kritéria vágní. Peter Bettenhausen připomněl historii výzkumu a přípravy putovní výstavy haagského Museonu „Silné pohlaví“, v níž byly v roce 1988 na údělech jedné zemědělské ženy z Holandska, Nepálu a Burkiny Faso porovnány jejich životní vyhlídky. Výstavu doprovázel film a řada výchovných akcí, organizovaných Nizozemskou organizací žen.

Zasedání výboru ICME zvolilo nové funkcionáře a naznačilo program komise pro příští tříleté období. Nejbližší akcí bude etnografická konference v únoru 1993 v Paříži, o níž jsme informovali československá muzea s etnografickými kolekcemi koncem loňského roku. Českoslovenští členové ICOM, kteří na konferenci přednesou referát, se mohou ucházet o finanční podporu Čs. výboru.

Jednání mezinárodní komise pro hudební nástroje CIMCIM se zúčastnilo asi 25 konzervátorů a správců sbírek hudebních nástrojů. Hledání odpovědi na otázku, jež byla nastolena jako téma konference, bylo v tomto komornějším prostředí živější a věcnější. Někteří reprezentanti muzeí z

Kanady a USA zřejmě nechápou, že v práci muzeí má klíčový význam kulturní kontext. Toto jejich nepochopení souvisí pravděpodobně s tím, že jejich představa o pojmu „kultura“ je zúžená na civilizační procesy. Pojem „multikulturalismus“, s nímž se operuje, se nedá pochopit bez pojmu prvního. Z uvedeného vyplývá, že dokud se nespecifikuje pojem „kultura“, nelze hledat odpověď na otázku, „zda mohou muzea překročit své hranice“, a co víc, že nelze zodpovědět ani další závažné otázky, spojené s činností muzeí.

Zasedání mezinárodní komise MPR (Museum Public Relations) se zabývalo otázkami financování muzejní činnosti, kritérií pro vyhodnocování účelnosti a opodstatněnosti vynaložených prostředků a s tím souvisejícího koncepčního plánování činnosti. Tato tematika pro nás velmi aktuální v souvislosti se současnou ekonomickou situací v Československu. V rámci zasedání této komise se uskutečnilo také odpoledne věnované situaci v bývalé Jugoslávii a činnosti muzeí a muzejních pracovníků uprostřed válečného konfliktu. Přednesené příspěvky a promítnuté diapozitivy a videozáznamy, zaznamenávající otřesné události poslední doby, doslova otřáslý všemi přítomnými.

Na valném shromáždění v sobotu 26. 9. byly za řízení prezidenta ICOM A. O. Konarého projednány a schváleny zprávy o činnosti a rozpočtu za minulé období, program pro příští trienále, schváleno místo a program konání XVII. generální konference, která se uskuteční v roce 1995 v Norsku. Po drobných úpravách byla odhlasována rezoluce upozorňující na potřebu podpořit muzea ve společnosti a zdůraznit nutnost ochraňovat a uchovávat kulturní dědictví v celé jeho rozmanitosti a tvorbě etnických menšin, dále pak rezoluce proti ničení kulturního a přírodního dědictví nedovoleným obchodem, nepřátelskými akcemi a přírodními katastrofami. Obě rezoluce budou v překladu zpřístupněny československým členům ICOM a odborné veřejnosti ve Věstníku AMG. Ve dvou kolech byly zvoleny nové výkonné orgány ICOM: prezident Saroj Ghose (Indie), viceprezidenti Vиноš Sofka (Švédsko) a Patrick Boylan (Velká Británie), pokladnice Marta de la Torre (USA), členové výkonné rady Sid Ahmed Baghli (Alžírsko), Yani Herreman (Mexiko), Nancy Hushion (Kanada), Donald McMichael (Austrálie) a Manyando Mukela (Zambie).

Kromě výše uvedených obecně platných výsledků, programů a zasedání přinesla účast na XVI. generální konferenci další užitečné závěry pro Čs. výbor ICOM a československá muzea:

- a) Návrh dr. Stloukala na uspořádání symposia „Kulturní tradice a životní prostředí“ v podzimních měsících roku 1993 se setkal s živým zájmem komise přírodních věd, která při této příležitosti hodlá v Praze uspořádat své výroční zasedání s volbou nového vedení. Široká obec našich přírodovědců tak bude mít bezprostřední příležitost zapojit se do činnosti komise.

- b) Přípravná skupina pro muzeum staré Núbie v Assuánu, která z pověření UNESCO koordinuje výběr a výchovu budoucího personálu tohoto muzea, zvažuje návrh Čs. výboru ICOM využít k tomuto účelu možnosti, jaké skýtá soustředěný muzeologický kurs v Mezinárodní letní škole muzeologie v Brně, odborné školení v Čs. egyptologickém ústavu UK a odborná praxe ve starověké sbírce Náprstkova muzea NM.
- c) S kolegy z evropských zemí byly konzultovány zásady ochrany sbírek a legislativní úpravy týkající se muzeí a pohybu kulturního dědictví.
- d) V rozhovorech se členy ICOFOM a ICTOP byly formulovány potřeby a zájmy čs. muzejníků pro kurs řízení muzeí, připravovaný nizozemskými kolegy v ČSFR.

Účast na XVI. generální konferenci ICOM byla umožněna díky pochopení příslušných odborů na MK ČR a MK SR, jejichž pracovníkům bychom chtěli poděkovat za spolupráci.

Katka Tlachová, Jana Součková, Ivan Mačák